

metaπεριβ@λλον

Ιανουάριος 2004

τεύχος 3

Το δέντρο και το δάσος στην Ελλάδα
Η διοικητική δομή του περιβάλλοντος στην Ελλάδα
Ο Ευρωπαϊκός οργανισμός περιβάλλοντος (Ε.Ο.Π.)

meta περιβ@λλον

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΕΥΧΟΣ 3
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2003

Εκδότης
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
Βουλγαροκτόνου 30, 11472, Αθήνα
Τηλ -Fax: 210.64.92.095
email: env@env.aegean.gr
www.env.gr

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΕΣ

Κουρμούσης Φώτης
Μαυράκη Δήμητρα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Ιατρού Αλέξανδρος
Κόρμαλη Αθηνά
Κυρίτσης Ευάγγελος
Μάντζαρης Νίκος
Μαυρομάτη Άντα
Τοπουζέλης Κώστας
Χατζάκης Μανώλης
Τσιτσιά Άντα

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Τοπουζέλης Κώστας
Τσολάκης Γιώργος

Οι απόψεις που εκφράζονται στα
ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
απαραίτητα τη γνώμη του
περιοδικού ή του Συλλόγου .

ΠεΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Editorial	3
Η περιφερειακή οργάνωση του ΣΑΠΕ	4
Το δέντρο και το δάσος	5
Η Διοικητική Δομή του Περιβάλλοντος στην Ελλάδα ...	6
Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (Ε.Ο.Π.) ...	8
Φοιτητές vs Καθηγητών	10
Γιατί στα Γήπεδα Ποδοσφαίρου Πλαστικός Τάπητας;...	12
Ο Ακριτικός Περιβαλλοντολόγος.....	14
Πως θα Εξοικονομήσετε Νερό.....	16
Επιστολές.....	17

Επικοινωνία με το meta περιβ@λλον

Η αποστολή ύλης προς το «meta περιβ@λλον» του Σ.Α .Π .Ε θα πρέπει να γίνεται ηλεκτρονικά στο email του περιοδικού.

Σχετικά με τις προδιαγραφές συγγραφής των άρθρων δείτε www.env.gr/sape/periodiko.htm

Η σύνταξη του περιοδικού διατηρεί το δικαίωμα της αναμόρφωσης ή περικοπής κειμένων τα οποία αποστέλλονται προς δημοσίευση. Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται. Για αλλαγή της ηλεκτρονικής διεύθυνσης αποστολής του περιοδικού ή για οποιοδήποτε θέμα που σχετίζεται με την αποστολή του περιοδικού οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να απευθύνονται στο email του περιοδικού.

editorial

Φώτης Κουρμούσης
Αρχισυντάκτης metapepib@allon
fkour@central.ntua.gr

Αισίως το 3ο τεύχος εγκαινιάζει το νέο «ολυμπιακό» έτος, ένα έτος που βρέχει κυριολεκτικά επιδοτήσεις και έργα κυρίως στην Αθήνα. Βέβαια στην Αθήνα φυσικές βροχές δεν είδαμε και πάρα πολλές ακόμη... Και δεν ξέρουμε για ποιο πρέπει να ευχόμαστε: να βρέξει (και πλημμυρίσει) ή να μην βρέξει (και λειψυδρία); Μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα...

Από την άλλη και μεγάλες πυρκαγιές δεν είδαμε στα δάση αυτό το καλοκαίρι, ωστόσο "φωτιά" πήραν τα ΜΜΕ εξαιτίας του σχετικού νομοσχεδίου. Έχουν εκφραστεί φόβοι ότι ίσως όλα τα μέτρα είναι μάταια και τα "δημόσια" δάση θα έχουν την ίδια μοίρα - ελπίδα σωτηρίας όπως οι ΔΕΚΟ...ιδιωτικοποίηση!?!

Τα 2 παραπάνω θέματα είναι αλληλένδετα: Το δάσος συγκρατεί το νερό της βροχής με αποτέλεσμα να έχουμε μεγαλύτερα αποθέματα νερού, αφού το έδαφος προλαβαίνει να το απορροφήσει, αλλά αποφεύγονται και οι πλημμύρες εφόσον μένει λιγότερο νερό στην επιφάνεια. Συνεπώς το επιχείρημα ότι δεν υπάρχουν κονδύλια για την προστασία του δάσους δεν είναι ακριβές, αφού ήδη δίδονται κονδύλια για την αποκατάσταση από τις πλημμύρες. Αν δίδονταν τα ίδια λεφτά σε μέτρα προφύλαξης του δάσους, πολιτικά και τεχνικά, τότε με το ίδιο κόστος θα είχαμε και δένδρα, που είναι οι ακούραστοι εργάτες παραγωγής οξυγόνου. Ωστόσο τα 2 αυτά θέματα υπάγονται σε διαφορετικά υπουργεία...

Ακούραστα εργάζονται και οι συνάδελφοι στα ολυμπιακά έργα. Υφίσταται οργασμός μελετών και σχεδίων σχετικά με τα περιβαλλοντικά ζητήματα και επιπτώσεις της Ολυμπιάδας, ωστόσο όταν "παραμελούνται" τα εργατικά δικαιώματα με τις ατελείωτες ώρες εργασίας (προθεσμίες γαρ), ποιος διασφαλίζει ότι τηρούνται και οι περιβαλλοντικοί όροι; Η σκόνη πάντως στο λεκανοπέδιο Αττικής βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα από ποτέ, ενώ και πάλι κανείς δεν υπολόγισε το επιπρόσθετο κόστος που υφίστανται τα ταμεία υγείας, λόγω των αυξημένων ασθμάτων και αναπνευστικών προβλημάτων. Κόστος που θα μπορούσε να πληρωθεί για την προστασία της ατμόσφαιρας και κατ' επέκταση της δημόσιας υγείας. Ωστόσο και πάλι τα θέματα αυτά ανήκουν σε διαφορετικά υπουργεία...

Όταν τη δεκαετία του '60 ήρθαν οι ξένοι να αναπτύξουν τον τουρισμό στην Ελλάδα είπαν ότι θα πρέπει να στηριχθεί στο "συνδυασμό του αρχαίου ελληνικού πνεύματος με το μαγευτικό φυσικό περιβάλλον". Μήπως οι τουρίστες που θα έρθουν βρουν μόνο το ένα από τα 2; Το Υπουργείο Ανάπτυξης έχει μέτρα προώθησης του ελληνικού τουρισμού. Τι καλύτερο από την προώθησή του στους "ολυμπιακούς" τουρίστες με την ανάδειξη του περιβαλλοντικού τουρισμού; Ωστόσο και πάλι τα θέματα αυτά ανήκουν σε διαφορετικά υπουργεία...

Η "καραμέλα" αυτή του περιβαλλοντολόγου δείχνει το ρόλο του επιστήμονα περιβαλλοντολόγου στην κοινωνία. Ο οποίος είναι η στενή συνεργασία με το γεωπόνο, το δασολόγο, το μηχανικό, το γιατρό, τον οικονομολόγο, τον χημικό... Γιατί το περιβάλλον είναι πράγματι μια πανεπιστήμη...

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ Τ Ο Υ Σ Υ Λ Λ Ο Γ Ο Υ Α Π Ο Φ Ο Ι Τ Ω Ν ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γεωργία Κοκκώνη
Περιβαλλοντολόγος, Περιφέρεια Πελοποννήσου Δ/ση ΠΕΧΩ
Kokkoni@panteion.gr

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η προσπάθεια που κάνει ο ΣΑΠΕ όσον αφορά την οργανωτική διάρθρωση με στόχο την επιτυχή εφαρμογή και λειτουργία μιας περιφερειακής ανάπτυξης του Συλλόγου Αποφοίτων Περιβαλλοντολόγων Ελλάδας, με την οργάνωση της 1ης Συνάντησης Περιβαλλοντολόγων της Β. Ελλάδας που πραγματοποιήθηκε στην Θεσσαλονίκη την 1 Νοεμβρίου του 2003.

Θέλουμε να ελπίζουμε στην δημιουργία περιφερειακών οργάνων του Συλλόγου που θα ενεργούν σαν μοχλοί ανάπτυξης και δραστηριοποίησης όλων των συναδέλφων Περιβαλλοντολόγων σε όλη την ελληνική επικράτεια. Στόχος μας είναι η δημιουργία αρχικά σε κάθε περιφέρεια και στην συνέχεια σε κάθε νομό περιφερειακών τμημάτων του Συλλόγου που θα ενεργούν σαν κέντρα συσπείρωσης και θα δίνουν τη δυνατότητα σε αξιόλογους συναδέλφους με επιστημονική κατάρτιση και εμπειρία να πλαισιώνουν τα όργανα αυτά του ΣΑΠΕ, συμβάλλοντας στην κοινωνική συμμετοχή και καταξίωση του Έλληνα Περιβαλλοντολόγου.

Είναι ανάγκη λοιπόν να υπάρξει το θεσμικό πλαίσιο, που θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις, σε πανελλαδική κλίμακα, της ανάπτυξης της οργανωτικής δομής και δράσης του Συλλόγου Αποφοίτων Περιβαλλοντολόγων Ελλάδας.

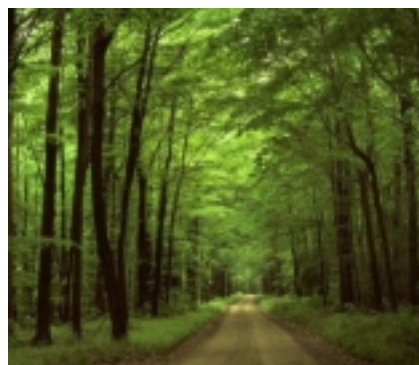
Το δέντρο και το δάσος στην Ελλάδα

Κώστας Τοπουζέλης

Περιβαλλοντολόγος, Τμήμα Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

ktopo@mail.ntua.gr

Μεγάλη συζήτηση έχει ανοίξει στην Ελληνική κοινωνία για το νομοσχέδιο του Υπ. Γεωργίας σχετικά με τον χαρακτηρισμό των δασικών εκτάσεων στην Ελλάδα. Ακούγονται και διαβάζονται πολλές κριτικές για το νομοσχέδιο. Από την μία η ηγεσία του Υπουργείου διαβεβαιώνει ότι έχει προηγηθεί σοβαρή έρευνα πάνω στο θέμα και ότι δεν μπορεί να συνεχιστεί μια τελματώδης κατάσταση και από την άλλη η αντιπολίτευση και οι οικολογικές οργανώσεις μιλούν για καταπάτηση του συντάγματος και καταστράτηγηση της νομοθετικής διαδικασίας.

Το πρόβλημα δεν θα υπήρχε εάν στην χώρα τα χρόνια που πέρασαν υπήρχε μια στοιχειώδη οργάνωση (δασολόγιο και κτηματολόγιο) όπου θα ξέραμε όλοι τι είναι, που είναι και σε ποιόν ανήκει. Η ανυπαρξία αυτού του έργου βαρύνει όλους μας πολίτες, πολιτικούς, κόμματα με μεγαλύτερη ευθύνη στο κυβερνών κόμμα και θα μας ακολουθεί για πολύ καιρό ακόμα. Το ερώτημα όμως είναι ότι τώρα τι κάνουμε και πως αντιμετωπίζουμε την κατάσταση.

Το Υπ. Γεωργίας έχει ένα σχέδιο το οποίο έχει πολλές ελλείψεις, δέχεται διαφορετικές ερμηνείες και κυρίως δίνει χώρο στον κλασικό ελληνικό μηχανισμό να βρει τα παραθυράκια και να προωθήσει τα συμφέροντά του. Από την άλλη έχουμε μια παγιωμένη κατάσταση με την οποία λόγω έλλειψης νομοθετικού πλαισίου οι διάφοροι επιτήδριοι να μπορούν να εκμεταλλεύονται δασικές εκτάσεις και να πλουτίζουν σε βάρος του κράτους και των υπόλοιπων πολιτών.

Αυτό που θα έπρεπε να έχει γίνει είναι το κτηματολόγιο. Και αφού η χώρα στερείται κτηματολογίου οφείλει να βρει ένα άλλο άμεσο διαφανή μηχανισμό που να κατέχει τις απαραίτητες πληροφορίες (βλέπε ελαιουργικό-αμπελουργικό μητρώο) ώσπου να γίνει το κτηματολόγιο και να περιφρουρήσει τις αρχές του συντάγματος με νομοθετικό πλαίσιο που δεν αφήνει ούτε καν έννοια για οποιαδήποτε παρατυπία.

Το παρόν νομοσχέδιο είναι πολύ δύσκολο να αποτελέσει βάση για υγιείς δασικές εκτάσεις στην Ελλάδα. Μια πιο προσεκτική ματιά χρειάζεται η οποία δεν θα επηρεάζεται από πολιτικές σκοπιμότητες, δεν θα έχει πίεση χρόνου και θα είναι αποτέλεσμα συζητήσεων όλων των ενδιαφερόμενων φορέων. Το κάθε δένδρο, το δάσος ή το δασικό οικοσύστημα δεν έχει και δεν πρέπει να αποκτήσει οικονομική διάσταση.

Τα πράγματα θα πρέπει να τα δούμε με το μάτι ενός μικρού παιδιού και να πάψουμε να προκαλούμε προβλήματα τύπου τι είναι δάσος. "Δάσος είναι αυτό που έχει δέντρα" λέει ο 10χρονος ξάδερφος μου, και συνεχίζει "χρειάζεται για να παράγει οξυγόνο, για να πηγαίνουμε εκδρομές και το βγάζουμε φωτογραφίες".

Μήπως να βάλουμε τα παιδιά να μας κυβερνήσουν;

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Φώτης Κουρμούσης

Περιβαλλοντολόγος, Τμήμα Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Ειδικός Γραμματέας ΔΣ - Σύλλογος Πτυχιούχων Περιβαλλοντολόγων Ελλάδας
Ειδικός συνεργάτης, Υπουργείο Γεωργίας
Υποψήφιος διδάκτορας, Σχολή Χημικών Μηχανικών, Ε.Μ.Π.
fkour@central.ntua.gr

Το Κράτος είναι ο πρώτος φορέας που στρεφόμεστε όλοι για την επίλυση προβλημάτων. Τι γίνεται όμως με τα περιβαλλοντικά προβλήματα και την περιβαλλοντική πολιτική στην Ελλάδα; Το περιβάλλον είναι διάσπαρτο σε διαφορετικά συναρμόδια Υπουργεία, που αποφασίζουν από κοινού:

Υπουργείο	Θεματικές ενότητες περιβαλλοντικών θεμάτων
Περιβάλλοντος, Χωροταξίας, Δημοσίων Έργων	Αστικό περιβάλλον, ακτές, ατμοσφαιρική ρύπανση, ενημέρωση, αναφορές
Υγείας	Πόσιμο νερό
Ναυτιλίας	Θάλασσα
Γεωργίας	Υδάτινοι πόροι, δάση, έδαφος, υπέδαφος (+γεωτρήσεις)
Ανάπτυξης	Βιομηχανίες, οικολογικά / ανακυκλώσιμα προϊόντα (εμπόριο), ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οικολογικός τουρισμός
Εσωτερικών	Διευθύνσεις / Τμήματα Περιβάλλοντος σε ΟΤΑ - Νομαρχίες - Περιφέρειες, Πολιτική Προστασία σε οικολογικές καταστροφές
Παιδείας	Περιβαλλοντική εκπαίδευση
Δικαιοσύνης	Περιβαλλοντικό δίκαιο - νομοθεσία, ποινές - πρόστιμα
Οικονομικών	Δανειοδότηση, είσπραξη και απόδοση των ειδικών τελών ύδρευσης και αποχέτευσης
Δημοσίας τάξης	Έλεγχος θορύβου και ρύπανσης.

Παρατηρούμε ότι στην Ελλάδα το περιβάλλον είναι συγχωνευμένο μαζί με τα δημόσια έργα και τη χωροταξία σε ένα Υπουργείο. Εντούτοις το επιχείρημα ότι οι μεγαλύτερες επιπτώσεις προέρχονται από τα δημόσια έργα και για αυτό έχει συγχωνευτεί με αυτά, καταρρίπτεται αν αντιληφθούμε τη θαλάσσια ρύπανση από τη ναυτιλία, τη ρύπανση εδάφους και υπεδάφους από τη γεωργία. Κατ' αυτή την έννοια θα μπορούσαμε να έχουμε "Υπουργείο Υγείας και Περιβάλλοντος" ή καλύτερα "Περιβάλλοντος και Υγείας" για να δώσουμε και έμφαση στο περιβάλλον! Τότε όμως θα έπρεπε να δώσουμε και αρμοδιότητα στους γιατρούς, όπως έχουν καρπωθεί αντίστοιχα οι κυρίαρχες ειδικότητες των άλλων υπουργείων!

Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το περιβάλλον υπεισέρχεται σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, όπως η νομοθεσία, η οικονομία κ.λπ. και για αυτό το σκοπό απαιτείται τουλάχιστον ένα ξεχωριστό και καθαυτό Υπουργείο Περιβάλλοντος που να ασχολείται αποκλειστικά με το σύνολο των περιβαλλοντικών ζητημάτων και τη χάραξη και άσκηση περιβαλλοντικής πολιτικής στην Ελλάδα. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα "είδη" Υπουργείων σε αναπτυγμένες χώρες, πρωτοπόρες στα περιβαλλοντικά ζητήματα:

Χώρα	Υπουργείο
Αγγλία	Περιβάλλοντος, τροφίμων και αγροτικών θεμάτων
Σουηδία	Περιβάλλοντος
Γερμανία	Περιβάλλοντος, προστασίας φύσης και πυρηνικής ασφάλειας
Δανία	Περιβάλλοντος
Φιλανδία	Περιβάλλοντος
Γαλλία	Περιβάλλοντος και βιώσιμης ανάπτυξης

Όπως σε κάθε λειτουργία της κοινωνίας υπάρχουν οικονομικές επιπτώσεις, έτσι αντίστοιχα υφίστανται και περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Όταν λέμε "Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων έργων" είναι τόσο αστείο όσο να λέμε "Υπουργείο Οικονομικών, Χωροταξίας και Δημοσίων έργων" αφού τα δημόσια έργα επιφέρουν και τις μεγαλύτερες οικονομικές επιπτώσεις!

Σε αυτούς που εκφράζουν απόψεις όπως "ξύπνησαν και οι Περιβαλλοντολόγοι και θέλουν Υπουργείο" ή "τότε γιατί να μην έχουν και οι κομπιουτεράδες Υπουργείο αφού η πληροφορική υπεισέρχεται σε όλη την κοινωνία πλέον" η απάντηση είναι "το περιβαλλοντικό πρόβλημα ήταν από πάντα εδώ, αλλά το αντιληφθήκαμε για πρώτη φορά πριν 200 χρόνια και έντονα τα τελευταία 50, άρα κάποιοι άλλοι ακόμη δεν ξύπνησαν" και "η Πληροφορική αποτελεί εργαλείο της ζωής μας και όχι τμήμα της".

Επιπρόσθετα σχεδόν σε όλες τις ευρωπαϊκές αλλά και λοιπές αναπτυγμένες χώρες υφίσταται ένας εθνικός Οργανισμός Περιβάλλοντος (Environmental Protection Agency - EPA) παρά το γεγονός ότι υπάρχει και ένα καθαυτό Υπουργείο Περιβάλλοντος.

Ωστόσο ο Οργανισμός Περιβάλλοντος είναι αρμόδιος για την εκπόνηση μελετών, τη σύνταξη εκθέσεων, τη συλλογή δεδομένων και γενικά το συντονισμό όλων των συναρμόδιων αρχών, υπηρεσιών και Υπουργείων. Αναφέρεται απευθείας στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, αποτελεί το κύριο συμβουλευτικό του όργανο και πρωταρχική του δραστηριότητα είναι η αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων μέτρων της περιβαλλοντικής πολιτικής.

Γενικά ένας τέτοιος οργανισμός είναι πιο ευέλικτος συγκριτικά με ένα Υπουργείο, τόσο στην πρόσληψη ειδικευμένων στελεχών όσο κυρίως στη δυνατότητα συμμετοχής σε Ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα και ταμεία χρηματοδότησης, δυνατότητες που σήμερα παραμένουν αναξιοποίητες στην Ελλάδα, αφού ένα Υπουργείο δεν μπορεί να συμμετάσχει σε αυτά. Άλλες σημαντικές αρμοδιότητες που μπορεί να αναλάβει είναι η προώθηση της περιβαλλοντικής πληροφόρησης στο κοινό, η κάλυψη των υποχρεώσεων παροχής στοιχείων στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος και άλλους οργανισμούς όπως EUROSTAT, OECD, Ο.Η.Ε., Π.Ο.Υ. κ.λπ.

Συνεπώς τόσο για την προώθηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων στη Ελλάδα όσο και την εναρμόνιση με τις Ευρωπαϊκές και διεθνείς περιβαλλοντικές επιταγές, κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία ενός Υπουργείου, καθώς και ενός Οργανισμού Περιβάλλοντος κατ' αντίστοιχία με όλες τις αναπτυγμένες χώρες του πλανήτη και τη δομή και οργάνωση της Ε.Ε., όπου υφίσταται η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος.

Αν και η δημιουργία τους δε σημαίνει ότι θα λύσει όλα τα περιβαλλοντικά προβλήματα, δεν παύει να είναι το θεμέλιο μιας ολοκληρωμένης αντιμετώπισής τους. Οι περιβαλλοντολόγοι θα (πρέπει να) κληθούν να παίξουν σημαντικό ρόλο σε ένα τέτοιο εγχείρημα ως οι κατεξοχήν αρμόδιοι επιστήμονες για την ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διαχείριση, σε συνεργασία με όλες τις συναφείς ειδικότητες του κλάδου περιβάλλοντος.

Πληροφορίες: Ιστοσελίδες των EPA: <http://www.worldbank.org/nipr/epas.htm>

Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Ε.Ο.Π.)

Δημήτριος Τσότσος
Τέως Υπεύθυνος αποβλήτων του Ε.Ο.Π.

Ο Ε.Ο.Π. είναι οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό την συγκέντρωση πληροφοριών και την παρουσίαση σχετικών εκθέσεων για την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ευρώπη. Ο Ε.Ο.Π. είναι το πρώτο Κοινοτικό ίδρυμα στο οποίο συμμετέχουν, εκτός από τους 15 της Ε.Ε., οι νέες χώρες (Κύπρος, Τσεχία κλπ.), η Νορβηγία, η Τουρκία κλπ (σύνολο 31 χώρες). Η λογική πίσω από αυτή την απόφαση για συμμετοχή και εκτός Ε.Ε. χωρών είναι ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα (ρύπανση νερών, ατμόσφαιρας κλπ.) δεν έχουν πολιτικά/διοικητικά όρια που τα περιορίζουν, άρα η έγκαιρη διάγνωσή τους με την ενεργό συνεργασία όλων των χωρών θα βοηθήσει στην αποτελεσματική αντιμετώπισή τους. Για ειδικές περιπτώσεις ο Ε.Ο.Π. συλλέγει στοιχεία και δημοσιεύει εκθέσεις για όλη την Ευρωπαϊκή ήπειρο όπως έγινε για την πρόσφατη διάσκεψη στο Κίεβο (22-23 Μαΐου 2003) όπου παρουσιάστηκε η κατάσταση του περιβάλλοντος ακόμη και για χώρες μη μέλη του (Ουκρανία, Γεωργία κλπ.).

Ο Ε.Ο.Π. δεν παράγει στοιχεία, αλλά συλλέγει υπάρχοντα στοιχεία με την συνεργασία των χωρών-μελών, τα αξιολογεί και τα δημοσιεύει υπό μορφή ολοκληρωμένων εκθέσεων (reports). Έτσι δεν είναι ο "καθρέφτης" του ευρωπαϊκού περιβάλλοντος αλλά της υπάρχουσας γνώσης για το περιβάλλον, αφού αν οι χώρες δεν παρακολουθούν λεπτομερώς την κατάσταση περιβάλλοντος στην επικράτειά τους τότε είναι αδύνατον για τον Ε.Ο.Π. να συμπληρώσει τις ελλείψεις στοιχείων, αφού δεν διαθέτει την σχετική αρμοδιότητα ούτε τον μηχανισμό.

Ο Ε.Ο.Π. είναι ανεξάρτητος οργανισμός, δεν υπάγεται δηλαδή άμεσα στην Ε.Επιτροπή ούτε είναι μέρος του οργανογράμματός της. Διοικείται από ΔΣ που αποτελείται από τους Γενικούς Δ/ντές Περιβάλλοντος των Υπουργείων Περιβάλλοντος των χωρών-μελών και τον αντίστοιχο Δ/ντή της Ε.Επιτροπής που έχει και βαρύνοντα λόγο ("όλα τα ζώα είναι ίσα, αλλά μερικά είναι πιο ίσα από τα άλλα" κατά τον Οργουελ...) σε θέματα επιλογής διευθυντή, προϋπολογισμού κλπ. Διευθύνεται από την Jaqueline McGlade και έχει περίπου 110 άτομα προσωπικό με εμπειρία σε περιβαλλοντική διαχείριση, διαχείριση πληροφορίας, management κλπ.

Η έδρα του Ε.Ο.Π. είναι στην Κοπεγχάγη σύμφωνα με την πολιτική της Ε.Ε. να αποκεντρώνει τις υπηρεσίες της. Η διεκδίκηση της έδρας του ήταν σκληρή στις αρχές της δεκαετίας του '90 (συμμετείχε αρχικά και η Ελλάδα αλλά αποσύρθηκε...) μεταξύ Δανίας και Ισπανίας με τελική νίκη της πρώτης και παραχώρησή της προς τους "ηττημένους" να είναι Ισπανός ο 1ος Γενικός Δ/ντής.

Σε πολιτικό επίπεδο τώρα, ο Ε.Ο.Π. έχει ιδιάζουσα σχέση με τις υπηρεσίες της Ε.Επιτροπής που σαφώς θα ήθελαν να διαμορφώνεται το επιχειρησιακό έργο του αποκλειστικά σύμφωνα με τις πιεστικές καθημερινές ανάγκες της. Από την άλλη πλευρά, το Ευρωκοινοβούλιο, ξεκινώντας μια διαδικασία ελέγχου της Ε.Επιτροπής σε θέματα περιβάλλοντος, ζητά ήδη την συνδρομή του Ε.Ο.Π. για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων πολιτικών (Οδηγίες, κανονισμοί, σχέδια δράσης κλπ.). Έτσι ο Ε.Ο.Π. προσπαθεί να ισοροπήσει ανάμεσα στις αυξανόμενες πιέσεις αυτών των "πιο ίσων ζώων" που επηρεάζουν αποφασιστικά τον τρόπο λειτουργίας του (ας μην ξεχνάμε ότι το Ευρωκοινοβούλιο εγκρίνει τον προϋπολογισμό του και η Επιτροπή προ-επιλέγει τον κατάλογο των υποψήφιων διευθυντών του...), τις ανάγκες συνδρομής για συλλογή στοιχείων που προβάλλουν οι χώρες-μέλη (ιδιαίτερα οι καινούργιες) και το δικό του συνολικό σχέδιο δράσης για ολοκληρωμένη αξιολόγηση και αντικειμενική παρουσίαση της κατάστασης του ευρωπαϊκού περιβάλλοντος.

Οι τύποι των εκθέσεων που ετοιμάζει ο Ε.Ο.Π. είναι συνήθως "ιστορικού" χαρακτήρα, αναλύει δηλαδή την υπάρχουσα κατάσταση μέσω στατιστικών στοιχείων παρελθόντων ετών. Τέτοιου είδους εκθέσεις είναι τα Περιβαλλοντικά Σήματα (Environmental Signals), οι εκθέσεις για διακυβερνητικές συνόδους (Kiev Report). Η ανά 5ετία έκθεση κατάστασης του περιβάλλοντος/προοπτικές (State & Outlook report) είναι η μικρή εξαίρεση αυτού του κανόνα αφού, με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία, προσπαθεί να "προβλέψει" την μελλοντική εξέλιξη των επιμέρους δεικτών. Σε αυτό το πλαίσιο, το στοιχείο που χαρακτηρίζει τον Οργανισμό είναι η "συντηρητική" αντίληψή του στην αξιοποίηση νέων μεθόδων/τρόπων συλλογής και διαχείρισης στοιχείων (π.χ. μοντέλα πρόγνωσης) συχνά προτιμώντας την "κλασσική" στατιστική ανάλυση στοιχείων, η εμβέλεια της οποίας όμως είναι, εκ των πραγμάτων, περιορισμένη. Έτσι οι εκθέσεις του συχνά παρουσιάζουν κενά λόγω της έλλειψης επαρκών χρονοσειρών με αξιόπιστα στοιχεία (π.χ. στον τομέα διαχείρισης αποβλήτων). Το "άλλοθι" που χρησιμοποιείται είναι ότι ο Ε.Ο.Π. δεν έχει αρμοδιότητα παραγωγής δικών του στοιχείων, άρα δεν ευθύνεται αυτός για τα υπάρχοντα κενά. Όμως εάν θελήσει να αυξήσει το κύρος του και να εμφανιστεί πρωτοπόρος στην διαχείριση περιβαλλοντικής πληροφορίας, τότε πρέπει να εγκαταλείψει αυτό τον παθητικό ρόλο σύντομα. Ηδη έχει αρχίσει έντονος προβληματισμός για το πώς θα υλοποιηθεί το "όραμα" της ολοκληρωμένης εκτίμησης της κατάστασης περιβάλλοντος (integrated environmental assessment) που έχει σαν στόχο την σύνδεση μεταξύ τους όλων των παραγόντων που αποτυπώνουν την κατάσταση του περιβάλλοντος και "παράγουν" την ρύπανσή του (δραστηριότητες, ποσότητες αποβλήτων, περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ποιότητα/κατάσταση του περιβάλλοντος, μέτρα αντιμετώπισης). Για την επίτευξη αυτής της σύνδεσης και την δημιουργία ολοκληρωμένης εικόνας για τις γενεσιουργές αιτίες της περιβαλλοντικής υποβάθμισης καθώς και την αξιολόγηση των μέτρων προστασίας απαιτείται η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου μοντέλου διαχείρισης της πληροφορίας που θα περιλαμβάνει:

- Δείκτες για περιβαλλοντικά θέματα (π.χ. ποσότητα αποβλήτων/κάτοικο, % χρήσης νερού ανά δραστηριότητα, ποσότητες εκπομπών αερίων θερμοκηπίου)
- Ανάλυση υπάρχουσών χρονοσειρών με στατιστικά στοιχεία (π.χ. πληθυσμός, ΑΕΠ, ποσότητες αποβλήτων)
- Χρήση μοντέλων πρόβλεψης μελλοντικής κατάστασης
- Δημιουργία σεναρίων ("τι θα γίνει αν...")
- Αξιολόγηση/εκτίμηση της αποδοτικότητας των πολιτικών/μέτρων αντιμετώπισης της περιβαλλοντικής υποβάθμισης

Το τελευταίο σημείο είναι και το πλέον "ευαίσθητο" αφού είναι μάλλον απίθανο οι υπεύθυνοι σχεδιασμού και υλοποίησης αυτών των πολιτικών (Ε.Επιτροπή) να δεχθούν να φανεί η τυχόν ανεπάρκεια Οδηγιών, κανονισμών, προγραμμάτων δράσης που ήδη υλοποιούνται. Όμως ο συνδυασμός της αξιόπιστης ανάλυσης της υπάρχουσας κατάστασης, της πρόβλεψης μελλοντικών εξελίξεων ("καμπανάκι") και του εντοπισμού τυχόν αποτυχημένων μέτρων αντιμετώπισης της υποβάθμισης του περιβάλλοντος είναι ο μόνος αξιόπιστος τρόπος να προληφθούν μελλοντικές δυσάρεστες καταστάσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Ε.Ο.Π. καλείται και μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο αρκεί να δείξει "προοδευτικό" πνεύμα εγκαταλείποντας τα άλλοθι και τις αγκυλώσεις του παρελθόντος.

ΦΟΙΤΗΤΕΣ Vs ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

Μια ιστορία (τρέλας) στο Ξενία

Κώστας Τοπουζέλης

Περιβαλλοντολόγος, Τμήμα Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Γραμματέας ΔΣ, Σύλλογος Πτυχιούχων Περιβαλλοντολόγων Ελλάδας
ktopo@mail.ntua.gr

1. Περιβαλλοντολόγοι και (μηδενική) ανεργία

Τι είναι αυτό που έχει κάνει την αγορά να αναζητεί περιβαλλοντολόγους; Γιατί δεν αντιμετωπίζουμε σοβαρά προβλήματα ανεργίας όπως οι άλλοι οι κλάδοι; Η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα δεν μπορεί να είναι μονοδιάστατη. Το ερώτημα πρέπει να απαντηθεί χρονολογικά για να έχει μια ουσιαστική σημασία. Τον πρώτο καιρό της ίδρυσης του το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και το Τμήμα Περιβάλλοντος είχε πολλά προβλήματα αλλά και ανθρώπους που ήθελαν να αποδείξουν ότι έχουν να προσφέρουν πολλά στην Ελληνική κοινωνία. Καθηγητές με όρεξη και φοιτητές που προσπαθούσαν να διακριθούν και να αποδείξουν ότι έχουν χώρο στην επαγγελματική καταξίωση.

Με τον καιρό το Τμήμα έβγαλε τους πρώτους αποφοίτους του οι οποίοι ρίχθηκαν στον επαγγελματικό στίβο. Αρχικά οι περισσότεροι δούλευαν σε μελετητικά γραφεία με πεινιχρό μισθό κάνοντας όλες τις δουλειές που σχετιζόταν με το περιβάλλον. Ήταν τα φθηνά εργατικά χέρια για τα αφεντικά τους. Σήμερα πολλοί από αυτούς έχουν δικά τους γραφεία, δουλεύουν σε πολυεθνικές εταιρίες, στις περισσότερες ΔΕΚΟ, έχουν διευθυντικές θέσεις στον ιδιωτικό τομέα και στελεχώνουν το δημόσιο φορέα σε όλο του το φάσμα (Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμοι, Αναπτυξιακές εταιρίες). Αυτοί οι πρώτοι απόφοιτοι προσπάθησαν σκληρά για να ανοίξουν ένα δρόμο, για να αποδείξουν στην αρχή ότι είναι χρήσιμοι και στο τέλος απαραίτητοι. Εφόδια τους οι καλές γνώσεις που παρείχε το πανεπιστήμιο και το πείσμα να πετύχουν.

2. Οι καιροί αλλάζουν(;)

Οι καιροί όμως αλλάζουν και το τμήμα από το μοναδικό στο τομέα του περιβάλλοντος άρχισε να έχει και ανταγωνιστές, Σήμερα 17 ΑΕΙ και 19 ΤΕΙ έχουν κάποια σχέση με το περιβάλλον. Άλλη μεγάλη όπως το ΕΜΠ με το Μεταπτυχιακό "Περιβάλλον και Ανάπτυξη" άλλη μηδαμινή με το τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Η αγορά σε λίγο καιρό θα αρχίσει να βρίσκεται σε σύγχυση. Θα καλείται να επιλέξει τους καλύτερους και τους πιο άξιους. Και το μοναδικό της μέλημα θα είναι το ποιος μπορεί να κάνει την δουλειά καλύτερα και να είναι καλύτερα εκπαιδευμένος.

Πραγματικά τι σημαίνει μια τέτοια διαμάχη; Τι αντίκτυπο μπορεί να έχει σε στο χώρο του επαγγελματία περιβαλλοντολόγου; Εδώ η απάντηση είναι εύκολη και είναι μια. Αρνητική. Και αυτό γιατί μια τέτοια διαμάχη είναι ουσιαστικά οξύμωρη αφού τα πανεπιστήμια (τουλάχιστον θεωρητικά) υπάρχουν για να διδάσκουν οι καθηγητές μεταφέροντας την γνώση και να μαθαίνουν οι νεότεροι.

Πραγματικά τι σημαίνει μια τέτοια διαμάχη; Τι αντίκτυπο μπορεί να έχει σε στο χώρο του επαγγελματία περιβαλλοντολόγου; Εδώ η απάντηση είναι εύκολη και είναι μια. Αρνητική. Και αυτό γιατί μια τέτοια διαμάχη είναι ουσιαστικά οξύμωρη αφού τα πανεπιστήμια (τουλάχιστον θεωρητικά) υπάρχουν για να διδάσκουν οι καθηγητές μεταφέροντας την γνώση και να μαθαίνουν οι νεότεροι.

Πραγματικά τι σημαίνει μια τέτοια διαμάχη; Τι αντίκτυπο μπορεί να έχει σε στο χώρο του επαγγελματία περιβαλλοντολόγου; Εδώ η απάντηση είναι εύκολη και είναι μια. Αρνητική. Και αυτό γιατί μια τέτοια διαμάχη είναι ουσιαστικά οξύμωρη αφού τα πανεπιστήμια (τουλάχιστον θεωρητικά) υπάρχουν για να διδάσκουν οι καθηγητές μεταφέροντας την γνώση και να μαθαίνουν οι νεότεροι.

3. Το αποτέλεσμα

Αν θεωρήσουμε ότι επικρατούν οι φοιτητές και ότι οι καθηγητές εμφανίζονται να είναι λιγότερο αυστηροί μαζί τους. Φαινομενικά οι φοιτητές είναι οι κερδισμένοι αφού περνάνε τα μαθήματα με λιγότερο κόπο. Ουσιαστικά όμως οι καθηγητές ρίχνουν το επίπεδο σπουδών, δεν παρέχουν τα εφόδια που πρέπει στους μαθητές τους και αυτοί απλά τελειώνουν ένα τμήμα με ελλείψεις γνώσεις. Οι καθηγητές παύουν να ασχολούνται με τη διδασκαλία και στρέφονται προς τα ερευνητικά προγράμματα, την παραγωγή paper και γενικά γίνονται μαλθακοί αδιαφορώντας για την εξέλιξη της ταχύτατης εξελισσόμενης επιστήμης του περιβάλλοντος. Η αγορά σκληρή και αναίσθητη θα το αντιληφθεί σε ελάχιστο χρόνο και θα αντικαταστήσει τους μέτριους περιβαλλοντολόγους από πολύ καλούς άλλους επαγγελματίες που ασχολούνται στο χώρο αυτό.

Αν αντίθετα οι καθηγητές αποφασίσουν να σκληρύνουν την στάση τους θα υπάρχει μια αδικαιολόγητη συσσώρευση φοιτητών στο τμήμα και διάχυτο αρνητικό κλίμα με φοιτητές και καθηγητές να είναι σε μια αέναη κόντρα επί παντός επιστητού. Κανένας δε θα μπορεί να επωφεληθεί από μια τέτοια συμπεριφορά αφού η μία ομάδα θα καταστρέφει αυτό που άρχισε η άλλη. Και σε αυτή την περίπτωση είναι σίγουρο ότι η αλυσίδα διδασκαλία - όρεξη - γνώσεις - καλός επαγγελματίας θα σπάσει κάνοντας του φοιτητές πολύ πιο αδύναμους και αβέβιους για το μέλλον.

4. Αξιολόγηση

Για να φανεί καλύτερα το σκίτσο την κωμωδίας που διαδραματίζεται στο Ξενία της Μυτιλήνης ανακεφαλαιώνω: Χρειαζόμαστε δυνατούς επαγγελματίες για να μπορέσουν να σταθούν επαγγελματικά και να αναδειχθούν κατά το δρόμο που άνοιξαν οι αρχαιότεροι. Τρία πράγματα είναι αναγκαία για αυτό. Υλικοτεχνική υποδομή (έχουμε), καθηγητές για να κάνουν μάθημα (δεν έχουμε) και φοιτητές που να διαβάζουν κάπου μεταξύ Hot-spot και Faces (πάλι δεν έχουμε).

Μήπως τελικά φταίει το νερό; Μήπως έχουμε κάποιο περιβαλλοντολόγο στην ΔΕΥΑΜ που δεν κάνει καλά την δουλειά του και προσθέτει κάποιο μικροοργανισμό "Mytilenus Mytilenus" που κατά τύχη ανακάλυψε και προσδίδει αυτοκαταστροφικές τάσεις; Μήπως αυτός ο περιβαλλοντολόγος δεν έμαθε οικολογία από τον κ. Μάργαρη, μηχανική από τον κ. Λέκκα, οικονομικά από τον κ. Σκούρτο; Μήπως είχε κάποιο γνωστό και τον βοήθησε να πάρει την θέση και τώρα εκδικείται για αυτά που πέρασε; Μπορεί όλα τα παραπάνω. Αλλά μπορεί και να την κάνει καλά την δουλειά του γιατί είναι ένας περιβαλλοντολόγος που τον προσηλύτισε κάποιος άλλος κλάδος και θέλει να καταστρέψει τους περιβαλλοντολόγους και όλα αυτά που πέτυχαν...

Μάλλον πρέπει να βάλουμε τα μεγάλα μέσα για να σταματήσει αυτή η κατάσταση. Άμεση δειγματοληψία του νερού από το "Χημείο του Κράτους", θάνατος στο "Mytilenus Mytilenus", αποπομπή και διοικητικές κυρώσεις για τον υπάλληλο της ΔΕΥΑΜ και διακοπές για τρεις μήνες σε όλους στο τμήμα περιβάλλοντος (καθηγητές, φοιτητές και διοικητικούς) στον Άγιο Μαυρίκιο!

Λέτε να κοιμόμαστε και να είμαστε σε ένα όνειρο ή σε ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή αλλά Matrix; Follow the wait rabbit... Hallo Mr. Anterson...

Ξυπνήστε σύντροφοι.... Χανόμαστε! Εσείς είστε οι επίλεκτοι...

ΓΙΑΤΙ ΣΤΑ ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Ο ΠΛΑΣΤΙΚΟΣ ΤΑΠΗΤΑΣ;

ΜΙΑ ΝΕΑ ΤΑΣΗ ΜΕ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Δημήτρης Ντιγκάκης

Περιβαλλοντολόγος, Τμήμα Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Μεταπτυχιακός Φοιτητής, Δ.Π.Μ.Σ. "Επιστήμη & Τεχνολογία Υδατικών Πόρων", Ε.Μ.Π.

ddiga@env.aegean.gr

Παρακολουθούμε τελευταία μια προσπάθεια που γίνεται από τους διάφορους αθλητικούς ή μη παράγοντες για την εγκατάσταση πλαστικών ταπήτων στα γήπεδα ποδοσφαίρου σε όλη την Ελλάδα.

Καταρχήν κακοποιείται βάνουσα η Ελληνική γλώσσα με τη χρήση συχνά του όρου "πλαστικός χλοοτάπητας". Όλοι μας γνωρίζουμε ότι στην Ελληνική γλώσσα η λέξη χλόη έχει την έννοια του φυσικού χόρτου και κάθε προσπάθεια για χρήση του όρου έστω και μεταφορικά είναι καταδικαστέα.

Η υπόθεση εγκατάστασης πλαστικών ταπήτων στα γήπεδα ποδοσφαίρου είναι σχετικά καινούργια. Μάλιστα, παρά τις πολλές προσπάθειες που έχουν γίνει από τις διάφορες εταιρίες παραγωγής πλαστικών ταπήτων μέχρι σήμερα, κανένας επίσημος αγώνας σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν έχει ποτέ διεξαχθεί σε τέτοιο γήπεδο. Επίσης, οι ελάχιστες Ευρωπαϊκές ομάδες ποδοσφαίρου που κατασκεύασαν τέτοια γήπεδα, γρήγορα τα ανακατασκεύασαν με φυσικό χλοοτάπητα.

Τι είναι όμως ο πλαστικός τάπητας;

Σε γενικές γραμμές η κατασκευή ενός γηπέδου με πλαστικό τάπητα έχει ως εξής:

Μετά τη διάστρωση και συμπίεση της επιφάνειας του γηπέδου, τοποθετείται σαν "χαλί", ένα είδος μοκέτας, η οποία αποτελείται από το πέλος και τα πλαστικά, πράσινου χρώματος νήματα, που "φύονται" σε ένα ύψος περίπου 5 εκατοστών. Πάνω σ' αυτό το υλικό και ανάμεσα στα νήματα προστίθεται άμμος σε ένα πάχος περίπου 2 εκατοστών, με σκοπό τη συγκράτηση της μοκέτας στο έδαφος λόγω του βάρους της άμμου. Πάνω στη άμμο προστίθεται ποσότητα κόκκων ή ρινισμάτων ελαστικού σε πάχος 2,5 - 3 εκατοστών μαύρου χρώματος και το γήπεδο είναι έτοιμο.

Οι ποσότητες των χρησιμοποιούμενων κατά την κατασκευή υλικών ανά τετραγωνικό μέτρο είναι οι εξής:

Βάρος πλαστικών ινών:	περίπου 1,2 kg
Βάρος κόκκων ή ρινισμάτων ελαστικού:	περίπου 10 kg

Δηλαδή για την κατασκευή ενός γηπέδου ποδοσφαίρου σε έκταση 8 στρεμμάτων απαιτούνται συνολικά 9,6 ton πλαστικών ινών και 80 ton κόκκων ή ρινισμάτων ελαστικού περίπου.

Υπόψη ότι οι κόκκοι ή τα ρινίσματα ελαστικού προέρχονται ως επί το πλείστον από παλαιά ελαστικά αυτοκινήτων μετά από κατάλληλο τεμαχισμό τους, όπως περιγράφονται στις διακηρύξεις και στις τεχνικές περιγραφές των εν λόγω έργων. Πρόκειται, δηλαδή, για υλικά, που εκτός της περιορισμένης διάρκειας ζωής τους, πρέπει να θεωρούνται ύποπτα και επικίνδυνα για την υγεία των αθλούμενων, ειδικότερα αν πρόκειται για μικρά παιδιά.

Άλλα βασικά μειονεκτήματα των πλαστικών γηπέδων είναι:

- Μεγάλο κόστος κατασκευής σε σχέση με τα γήπεδα που κατασκευάζονται με φυσικό χλοοτάπητα.
- Μη δυνατότητα χρήσης των γηπέδων αυτών για άλλα αθλήματα πλην του ποδοσφαίρου (ακόντιο, σφαίρα κ.α.).

Αδυναμία χρήσης των γηπέδων αυτών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω της υψηλής θερμοκρασίας που αναπτύσσεται σε αυτά. Θερμοκρασία που μπορεί να είναι μέχρι και 20 οC μεγαλύτερη από αυτή που αναπτύσσεται σε γήπεδα με φυσικό χλοοτάπητα λόγω του μαύρου χρώματος του ελαστικού, που έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της θερμοχωρητικότητας της μοκέτας. Ο μόνος τρόπος αντιμετώπισης των ιδιαίτερα αυξημένων για τους αθλούμενους θερμοκρασιών είναι το "πότισμα" του υλικού αυτού με νερό, οπότε καταρρίπτεται η άποψη που επικαλούνται

κάποιοι και σύμφωνα με την οποία τα πλαστικά γήπεδα δε χρειάζονται νερό.

Περιορισμένη διάρκεια ζωής (έως 5 χρόνια), επειδή τα υλικά κατασκευής τους επηρεάζονται από την υπεριώδη ακτινοβολία (πολυμερίζονται), η οποία όπως γνωρίζουμε στη χώρα μας είναι ιδιαίτερα αυξημένη λόγω της έντονης ηλιοφάνειας. Έτσι με την πάροδο μιας πενταετίας από το χρόνο κατασκευής ενός πλαστικού γηπέδου θα υπάρξει το μείζον πρόβλημα της απόρριψης αυτών των άχρηστων πλέον υλικών, η ποσότητα των οποίων θα ανέρχεται στους 100 ton περίπου.

Όμως η σημαντικότερη διάσταση του θέματος είναι η περιβαλλοντική.

Ένα γήπεδο με φυσικό χλοοτάπητα αποδίδει στη ατμόσφαιρα τόσο οξυγόνο όσο ένα δάσος ιδίων διαστάσεων με κωνοφόρα ή πλατύφυλλα δένδρα. Η επιστημονική εξήγηση της παραπάνω πρότασης έγκειται στο γεγονός πως τα φυτά που συνθέτουν τους φυσικούς χλοοτάπητες ανήκουν στην οικογένεια των Αγρωστωδών και επομένως χαρακτηρίζονται από έντονη φωτοσυνθετική δραστηριότητα.

Κατασκευάζοντας λοιπόν ένα γήπεδο με φυσικό χλοοτάπητα δημιουργούμε ένα μικρό δάσος που τόσο ανάγκη έχουν οι πυκνοκατοικημένες περιοχές στις διάφορες πόλεις της χώρας μας. Δημιουργούμε θέσεις εργασίας για εκείνους που επωμίζονται τη συντήρηση και τη φροντίδα του. Αποτρέπουμε την επιβάρυνση του περιβάλλοντος με άχρηστα και επικίνδυνα υλικά, τα οποία "οι φίλοι μας" οι Ευρωπαίοι δεν θέλουν και τα διαθέτουν σε εμάς αφού μάλιστα μας βάλουν να τα πληρώσουμε πολύ ακριβά.

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι όσοι σ' αυτόν τον τόπο διαθέτουν πραγματικά περιβαλλοντική συνείδηση και κυρίως οι επιστήμονες που ασχολούνται με το περιβάλλον, την προστασία και τη διαχείρισή του, πρέπει να αντιδράσουν στην προσπάθεια που γίνεται και τείνει να πάρει μορφή επιδημίας, προκειμένου να σταματήσει άμεσα η χρηματοδότηση και η κατασκευή τέτοιων έργων, που το μόνο τους όφελος είναι ότι μερικοί επιτήδειοι πλουτίζουν σε βάρος του περιβάλλοντος και της υγείας όλων μας.

Ο ΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΣ

Μαυρομάτη Άντα
Περιβαλλοντολόγος στην Αναπτυξιακή Εταιρεία Λήμνου
a_m978@hotmail.com

Για άλλους άγνωστος, για άλλους ένας ακόμα οικολόγος, για άλλους ο επαγγελματίας που έλειπε από τον τόπο, για άλλους ίσως ανεπιθύμητος. Διάφορες συμπεριφορές και διαφορετικοί τρόποι αντιμετώπισης. Κάθε φορά εξαρτάται από την ομάδα ανθρώπων με την οποία συνεργάζεται ο περιβαλλοντολόγος στα ακριτικά μέρη.

Χρήσιμος συνήθως θεωρείται για την εκπόνηση Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κι αυτό γιατί είναι ένα στάδιο το οποίο επιβάλλει η εθνική νομοθεσία για οποιοδήποτε έργο που ενδεχομένως θα έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον. Βέβαια ουδείς αναντικατάστατος. Υπάρχουν και μηχανικοί οι οποίοι εκτελούν χρέη περιβαλλοντολόγου.....Ας μη ξεχνάμε βέβαια πως μια μελέτη δεν είναι θέμα υπογραφής!

Η ιδιότητα του "οικολόγου" δε, είναι ίσως η πιο γνωστή. Σε πολλές περιπτώσεις ο περιβαλλοντολόγος ταυτίζεται με τον "οικολόγο". Οικολόγο όχι με την έννοια του επιστήμονα αλλά με την έννοια του ατόμου που έχει αυτοβούλως ταχθεί στο να προστατεύει τη φύση. Άλλοτε πάλι, μοιάζει σαν ένα κουτί παραπόνων ή σαν ένα εργαλείο για να διώξει κανείς κάτι ανεπιθύμητο από τη γειτονιά του!

Το πιο παράδοξο ίσως είναι, ότι ο ακριτικός περιβαλλοντολόγος έχει να αντιμετωπίσει έναν κλοιό πολύ καλά σφιγμένο. Δεν είναι άλλος από την τοπική, κλειστή κοινωνία. Ο πληθυσμός είναι μικρός στις ακριτικές περιοχές και κάθε τι το ξενόφερτο και το καινούργιο αντιμετωπίζεται με φοβερή επιφύλαξη τόσο από τους κατοίκους όσο και από τους επαγγελματίες.

Αυτές είναι οι συνήθειες αντιδράσεις στο όνομα του περιβαλλοντολόγου στα ακριτικά μέρη. Αξίζει να σημειώσουμε πως υπάρχουν και αρκετοί που αναρωτιούνται "τι είναι αυτό;"

Η άλλη όψη του νομίσματος θέλει τον ακριτικό περιβαλλοντολόγο ως τον πλέον κατάλληλο σύμβουλο στα θέματα περιβάλλοντος. Είναι ο επαγγελματίας που έλειπε από τον τόπο. Συγκεκριμένα, στη Λήμνο, λόγω της ύπαρξης περιοχής Natura 2000 και του χαρακτηρισμού ολόκληρου του νησιού ως τοπίο φυσικού κάλλους, υπάρχει ευαισθησία σχετικά με το φυσικό περιβάλλον και ο κόσμος ενδιαφέρεται να ενημερωθεί για τον πλούτο του τόπου του, υποδεχόμενος έτσι τον περιβαλλοντολόγο με ιδιαίτερη

θέρμη.

Όσον αφορά τον ίδιο τον περιβαλλοντολόγο, εντοπίζονται μερικά σημεία τα οποία αποτελούν πραγματικές δυσκολίες στο έργο του.

- Η απομόνωση σε ένα ακριτικό μέρος στερεί την επαφή με συναδέλφους από όπου θα ήταν πολύ χρήσιμη η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών. Είναι ευνόητο πως αυτό επιτυγχάνεται με άλλα μέσα (τηλέφωνο, διαδίκτυο, αλληλογραφία), όμως η προσωπική επαφή παραμένει περισσότερο σημαντική.
- Η έλλειψη βιβλιογραφίας δημιουργεί επιπλέον δυσκολίες στη σύνταξη μιας μελέτης, στην εργασία και στην προσωπική ενημέρωση.
- Η αδυναμία προσέγγισης ποικίλων χώρων με ενδιαφέρον για ένα περιβαλλοντολόγο, αποτελεί τροχοπέδη στην απόκτηση εμπειρίας.
- Η χρήση εργαλείων που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στο έργο του περιβαλλοντολόγου είναι απαγορευτική λόγω ανυπαρξίας. Δεν υπάρχει για παράδειγμα πουθενά στο νησί, σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών.
- Δυσκολία αποτελεί και το γεγονός ότι δεν υπάρχει δυνατότητα περαιτέρω εκπαίδευσης, παρακολούθησης συνεδρίων ή ημερίδων στον τόπο κατοικίας.
- Η ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης στον τοπικό πληθυσμό και σε ιδιαίτερες ομάδες όπως για παράδειγμα οι αλιείς, είναι μάλλον το δυσκολότερο μέρος από όλα.

Από την άλλη μεριά, το σημαντικότερο πλεονέκτημα είναι ότι ο ρυθμός ζωής στις ακριτικές περιοχές είναι πολύ ομαλός. Οι συνθήκες εργασίας είναι ανθρώπινες και το πλεονέκτημα του χρόνου παρέχει τη δυνατότητα καλύτερης οργάνωσης και περισσότερο ποιοτικής δουλειάς.

Όπως φαίνεται λοιπόν, υπάρχουν και πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα για έναν ακριτικό περιβαλλοντολόγο. Συμπερασματικά, ο ακριτικός περιβαλλοντολόγος, έχει να δουλέψει λίγο παραπάνω για να δημιουργήσει ένα θετικό υπόβαθρο υποδοχής τόσο αυτού του ίδιου όσο και της επιστήμης του περιβάλλοντος. Λίγο περισσότερη κοινωνιολογία λοιπόν...

ΠΩΣ ΘΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΕΤΕ ΝΕΡΟ

Μαυράκη Δήμητρα
Περιβαλλοντολόγος, Τμήμα Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Μ.Δ.Ε. Επιστήμη & Τεχνολογία Υδατικών Πόρων, Ε.Μ.Π.
dmavraki@hotmail.com

Παρατίθενται ακολούθως μερικές χρήσιμες συμβουλές που αποσκοπούν στην εξοικονόμηση του νερού. Η ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων ολοένα και περισσότερο απασχολεί τόσο την επιστημονική κοινότητα, όσο και τον απλό χρήστη. Η υιοθέτηση των παρακάτω ενεργειών σίγουρα οδηγεί σε μία πιο υπεύθυνη αντιμετώπιση του θέματος. Ας διαδοθεί το μήνυμα της εξοικονόμησης...

1. Διορθώνετε αμέσως τις βρύσες που στάζουν, τα καζανάκια που τρέχουν και γενικά όλες τις διαρροές που εντοπίζετε στις υδραυλικές σας εγκαταστάσεις, γιατί προκαλούν τεράστια σπατάλη νερού
2. Ποτίζετε τα φυτά και τα λουλουδία του μπαλκονιού σας με ποτιστήρι, νωρίς το πρωί ή αργά το απόγευμα, που η εξάτμιση είναι περιορισμένη και απαιτείται λιγότερη ποσότητα νερού
3. Πλένουμε τα φρούτα και λαχανικά σε λεκάνη, χρησιμοποιώντας αργότερα το ίδιο νερό και για το πότισμα των λουλουδιών
4. Πλύνετε το αυτοκίνητό σας με σφουγγάρι και κουβά. Στην πράξη, το πλύσιμο είναι το ίδιο, όπως όταν χρησιμοποιείτε λάστιχο
5. Καθαρίζετε τις αυλές, βεράντες, μπαλκόνια, πεζοδρόμια και γενικά όλους τους εξωτερικούς χώρους του σπιτιού σας με σκούπισμα και σφουγγάρισμα, χωρίς να χρησιμοποιείτε λάστιχο, με το οποίο καταναλώνονται μεγαλύτερες ποσότητες νερού από το δίκτυο
6. Τοποθετείστε μέσα στο καζανάκι μια πλαστική σακούλα γεμάτη νερό ή ένα τούβλο, ώστε να περιοριστεί η ποσότητα νερού που χρησιμοποιείται για την έκπλυση
7. Μη γεμίζετε την μπανιέρα σας. Προτιμήστε το ντους. Η εξοικονόμηση του νερού θα είναι μεγάλη και ο λογαριασμός σας πολύ χαμηλότερος
8. Μην αφήνετε τη βρύση ανοικτή όταν πλένετε τα πιάτα ή όταν ξυρίζεστε. Έτσι, χάνεται νερό αδικαιολόγητα
9. Βουρτσίζουμε τα δόντια μας πάντα με τη βρύση κλειστή, σε όλη τη διάρκεια του βουρτσίσματος
10. Χρησιμοποιείτε τα πλυντήρια πιάτων και ρούχων όταν είναι γεμάτα και ρυθμίστε τα στο πιο οικονομικό πρόγραμμα
11. Αν έχετε κήπο μεγάλης έκτασης, ελέγξτε αν υπάρχει δυνατότητα ανόρυξης δικής σας γεώτρησης για την άρδευση των καλλιεργειών σας. Έτσι, αξιοποιείτε νερό που δεν είναι κατάλληλο για άλλες χρήσεις, εξοικονομώντας ταυτόχρονα πόσιμο νερό
12. Παίρνουμε πρωτοβουλία και τηλεφωνούμε αμέσως στις αρμόδιες αρχές για οποιαδήποτε διαρροή και απώλεια νερού στους δρόμους. Δεν περιμένουμε κάποιον άλλο να το κάνει

Πηγές

<http://www.deyah.gr>
<http://www.wbl.com.cy>
<http://www.eyath.gr>

To: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Cc:

Subject: Γιώργος Χατζηνικολάου yorgos@bcsnet.gr

Τελείωσα το τμήμα Περιβάλλοντος στη Μυτιλήνη και αφού πέρασα αρκετές επαγγελματικές περιπέτειες, προσπαθώντας να μην αλλάξω επάγγελμα, κατέληξα να δουλεύω σε κάποιο γραφείο που ασχολείται με περιβαλλοντικά θέματα. Αναλογιζόμενος πρόσφατα τα -αρκετά παλιά- φοιτητικά μου χρόνια και σε συνάρτηση με το κλίμα που βλέπω να διαμορφώνεται στο σύλλογο από τους νέους συναδέλφους μου γεννήθηκαν δύο απορίες.

Γιατί όλοι και ιδιαίτερα οι πιο πρόσφατα αποφοιτήσαντες συνάδελφοι είναι τόσο αρνητικοί με τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις;

Σίγουρα δεν πρόκειται για "αγίους" όμως, ας έχουμε υπόψη πως τα τελευταία χρόνια αν κάτι ή κάποιοι προσπαθούν να σώσουν τα προσχήματα στον τομέα του περιβάλλοντος, δεν το κάνουν γιατί φοβούνται τους super-επιστημονάρες ή τον ανύπαρκτο σύλλογο των περιβαλλοντολόγων ή γιατί θα τους βγάλουν στα κανάλια (που ούτως ή άλλως οι ίδιοι ελέγχουν), αλλά γιατί υπάρχουν 2 σημαντικοί ανασταλτικοί παράγοντες. Ο πρώτος συνδέεται με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις επακόλουθες στερήσεις κονδυλίων που συνεπάγεται η μη δέουσα προσοχή στα περιβαλλοντικά προβλήματα και ο δεύτερος με τις ομάδες ευαίσθητων πολιτών που αποτελούν τις διάφορες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Δηλαδή, οι ΜΚΟ δρώντας για την επίλυση και την ενημέρωση για τοπικά και πλανητικά περιβαλλοντικά προβλήματα κάνουν τη δουλειά που εμείς λογικά θα έπρεπε να υποστηρίζουμε. Δεν είναι αντίπαλοι, παρά μόνο για τους τηλε-παραθυρόφυλλους, και σίγουρα δεν παίρνουν το ψωμί από το στόμα του περιβαλλοντολόγου. Βέβαια, τέτοιες οργανώσεις έχουν σαφώς διαφορετική οργάνωση, προσανατολισμό και υποστήριξη από χιλιάδες μέλη -άλλωστε η λειτουργία τους στηρίζεται στην απήχηση τους και στη διάδοση των πληροφοριών- κάτι που σίγουρα δεν μπορεί να συγκριθεί με ένα σύλλογο αποφοίτων του Τμήματος Περιβάλλοντος. Ιδιαίτερα, οι πληροφορίες που παρέχουν τις περισσότερες φορές είναι πολύ πιο έγκυρες από τις θέσεις οποιουδήποτε συλλόγου ή ακόμα και κυβέρνησης. Σαν απόδειξη του παραπάνω επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της ΕΕ

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/liability/wrkdoc.htm>

στον τομέα της νομοθεσίας, εκεί υπάρχει γραμμένος ο ρόλος κάποιων ΜΚΟ στη διαμόρφωση μιας πράξης της ΕΕ νομοθετικού περιεχομένου για το περιβάλλον. Μακάρι να μπορούσαμε και εμείς ως σύλλογος ή ως Τμήμα Περιβάλλοντος να συμμετείχαμε σε μια τέτοια διαδικασία, όμως μάλλον με την υπεροψία που μας διακρίνει και την εν τέλει ημι-αμάθεια δεν πρόκειται να φτάσουμε ποτέ σε τέτοιο επίπεδο.

Επίσης, δεν μπορούμε να παραγνωρίσουμε και το γεγονός πως για όσο πιο μεγάλες οργανώσεις μιλάμε (GreenPeace, WWF, Birdlife International, Europe Conservation, IFAW κλπ) τόσο πιο καλά τεκμηριωμένες είναι οι απόψεις τους και περισσότερο στελεχωμένες με κορυφαίους επιστήμονες. Για την επιβεβαίωση των παραπάνω επισκεφτείτε τις ιστοσελίδες τέτοιων οργανώσεων και δοκιμάστε να αναζητήσετε εργασία π.χ. στο <http://www.wwf.org.au/> (στο employment). Θα ανακαλύψετε πως και οι απαιτήσεις για συνεργάτες είναι ιδιαίτερα υψηλές και οι αμοιβές πάντα μεγάλες...

To: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Cc:

Subject: Γιώργος Χατζηνικολάου yorgos@bcsnet.gr

Επίσης, μην ξεχνάμε πως ακόμη και οι μικρότερες, οι "γραφικές" περιβαλλοντικές ή οικολογικές ομάδες, έχουν να διαδραματίσουν τον δικό τους ρόλο στις τοπικές κοινότητες, κατά τις επιταγές της Agenda 21, μιας και τουλάχιστον στη μικρή μας Ελλάδα κανένας επίσημος φορέας δεν έχει προβεί σε καμιά ουσιαστική δράση στην κατεύθυνση αυτή. Φυσικά, οι μικρότερες ομάδες είναι και ο ευκολότερος στόχος, όμως, σας παροτρύνω συνάδελφοι να αφήσετε την υψηλή κριτική για κάποιους καθηγητές στο Τμήμα και εσείς να εμπλακείτε ενεργά όπου μπορείτε και θα ανακαλύψετε πως οι άνθρωποι που στελεχώνουν τέτοιες οργανώσεις μόνο ιδιοτελείς δεν είναι -σε αντίθεση με τους επικρίνοντές τους. Άλλωστε, κάτι τέτοιο θα σας δώσει μια ευκαιρία και να αναδειχτείτε προσωπικά ως επιστήμονες ή ειδικοί και να βοηθήσετε ουσιαστικά την ενημέρωση ανθρώπων που διψούν για να βοηθήσουν.

Μια άλλη απορία που έχω αφορά τους υπόλοιπους επιστημονικούς κλάδους. Όταν το θέμα της συζήτησης φθάνει στο θέμα του ποιος είναι αρμόδιος για να αποφανθεί για κάποιο πρόβλημα, τότε, γιατί πρέπει να περιμένουμε πως στα ζητήματα του περιβάλλοντος όλοι θα πρέπει να απευθυνθούν σε εμάς;

Εμείς γνωρίζουμε πόσοι άλλοι κλάδοι σχετικοί με το περιβάλλον υπάρχουν και τι κάνει ή τι μπορεί να κάνει ο καθένας; Αν για παράδειγμα αγνοήσω τον αρχιτέκτονα τοπίου και υποστηρίξω πως αυτή η γέφυρα στο δάσος είναι απολύτως συμβατή με το οικοσύστημα (γιατί είναι πράσινη), τον μηχανικό περιβάλλοντος και υποστηρίξω πως είναι στέρεη (γιατί δεν πέφτει) ή τον βιολόγο και αποφανθώ πως αυτή η πράσινη γέφυρα δεν διαταράσσει το οικοσύστημα (γιατί τα βενθικά μακροασπόνδυλα που ζουν στο ποτάμι δεν είναι τόσο σημαντικά μιας και κανείς από τους χρήστες του δάσους δεν γνωρίζουν καν πως υπάρχουν), τότε σίγουρα το πρόβλημα το έχω εγώ και όχι η τηλεόραση ή ο δημοσιογράφος ή η όποια υπηρεσία.

Γνωρίζουμε πολύ καλά πως όταν μιλάμε για τα τυπικά προσόντα αναφερόμαστε στο δημόσιο και όχι στον ιδιωτικό τομέα εργασίας. Οι λόγοι που οδήγησαν το δημόσιο σε μια τέτοια διαδικασία αξιολόγησης είναι λίγο -πολύ γνωστοί: η μονιμότητα, το ρουσφετολόγιο και οι συνδεόμενες με αυτά έννοιες όπως αναξιοκρατία, ωχαδερφισμός, διαπλοκή και τελικά απαξίωση των θεσμών του κράτους. Μια τέτοια, λοιπόν, κατάσταση υποτίθεται πως μπορεί να αντιμετωπισθεί με την καθιέρωση προσλήψεων βάσει των τυπικών προσόντων. Αυτή όμως είναι λύση ανάγκης και όχι η καλύτερη δυνατή λύση. Χρονικά, όσοι δεν έχουμε τελειώσει κάποιο μεταπτυχιακό στην Αγγλία και αφού ξοδέψαμε 18 μήνες στο στρατό και 24 για την απόκτηση του ελληνικού μεταπτυχιακού τίτλου, μπορούμε να σας το βεβαιώσουμε. Ως μη χρονική αλλά ποιοτική απόδειξη, σας παραπέμπω στην αδίστακτη αγορά εργασίας στον ιδιωτικό τομέα όπου τυπικά προσόντα όπως μεταπτυχιακά και σεμινάρια δεν λαμβάνονται τόσο υπόψη όσο η εργασιακή εμπειρία και οι προσωπικές δεξιότητες. Με άλλα λόγια, καλά θα κάνουμε να περιφρουρήσουμε τα κλαδικά μας δικαιώματα εφόσον όμως αποκτήσουμε κλαδική ταυτότητα και επιστημονική οντότητα. Αλλιώς, αν φωνάζουμε εκ των προτέρων αόριστα για δικαιώματα που μας κλέβουν, τότε δίνουμε τροφή σε πολύ εξειδικευμένες σχολές να μας "δανείζονται" εργασιακούς τομείς.

Πολλά από τα παραπάνω τα συνδέω ανεπιφύλακτα με κάποιους λαϊκίζοντες διδάσκοντες στο Τμήμα που φουσκώνουν νεαρά μυαλά και εκπαιδεύουν μαθητευόμενους μάγους για να κάνουν τα πάντα. Η πραγματικότητα δυστυχώς είναι πολύ πιο πεζή και απαιτεί σκληρή δουλειά, επιμονή, συγκεκριμένους στόχους, επιλογή μέσων που θα πετύχουν τους στόχους και φυσικά... διαδικασίες αξιολόγησης στόχων και διαδικασιών.

To: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Cc:

Subject: Τσούρτης Σταύρος Περιβαλλοντολόγος Παν. Αιγαίου, stsou@soultatis.com

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Λαμβάνοντας ως αφορμή τις επιστολές των συναδέλφων στα προηγούμενα τεύχη του περιοδικού του συλλόγου θα ήθελα και εγώ με την σειρά μου να καταθέσω τον προβληματισμό μου με βάση την μέχρι τώρα εμπειρία μου στην εκπόνηση Μ.Π.Ε.

Η χρησιμότητα των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και πολύ περισσότερο των Περιβαλλοντολόγων έχει αμφισβητηθεί εντονότατα στο παρελθόν και δυστυχώς αμφισβητείται ακόμη, αν και σε μικρότερο βαθμό, σήμερα. Τα αίτια αυτού του γεγονότος είναι ο τρόπος αντιμετώπισης και το πλαίσιο στο οποίο άρχισαν να συντάσσονται οι πρώτες Μ.Π.Ε., οι οποίες αντιμετωπίστηκαν σαν μια ακόμη γραφειοκρατική διαδικασία η οποία επιβάρυνε ένα έργο και επιπλέον διότι δεν είχε καθοριστεί ποιος και υπό ποιες προϋποθέσεις μπορούσε να συντάξει και να υπογράψει μια Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Την παραπάνω εντύπωση (της γραφειοκρατικής διαδικασίας δηλαδή) ενίσχυε και το γεγονός της ελλιπούς ή παντελούς έλλειψης ενημέρωσης σχετικά με την σκοπιμότητα και τους στόχους της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Έτσι στις περισσότερες των περιπτώσεων ο μηχανικός που είχε αναλάβει το έργο, για το οποίο απαιτείτο να ακολουθηθεί η διαδικασία της Περιβαλλοντικής αδειοδότησης, συνέτασσε και υπέγραφε ο ίδιος τις σχετικές μελέτες με μικρή αύξηση της αμοιβής του ή ακόμη και χωρίς επιπλέον αμοιβή απλώς και μόνο για να μπορέσει να "χτυπήσει" το έργο.

Αποτέλεσμα αυτής της στρεβλής αρχής της διαδικασίας της περιβαλλοντικής αδειοδότησης στη χώρα μας είναι :

1. η διατήρηση στους κύκλους των μηχανικών, ακόμη και αυτών οι οποίοι συντάσσουν ανάλογες μελέτες, της εικόνας ότι απλώς πρόκειται για μια γραφειοκρατική διαδικασία την οποία πρέπει να "περάσουν" ή "να προσπεράσουν" κατά το δυνατόν σύντομα, ανώδυνα και άκοπα ώστε να κατασκευαστεί το εκάστοτε έργο.
2. να εξακολουθούν να αναλαμβάνουν μαζί με τις υπόλοιπες μελέτες του έργου και την περιβαλλοντική, στις περισσότερες των περιπτώσεων με εξευτελιστική τιμή, απλώς και μόνο για να αναλάβουν το έργο.
3. η πλήρης απαξίωση των σχετικών περιβαλλοντικών μελετών καθώς μέχρι πρότινος παραδίδονταν στις αρμόδιες υπηρεσίες Μ.Π.Ε. οι οποίες περιλάμβαναν μια εισαγωγή και συμπληρωμένο το σχετικό ερωτηματολόγιο αμφιβόλου ποιότητας και γενικόλογων αναφορών, χωρίς εναλλακτικές λύσεις ή θέσεις κ.α.
4. η απαξίωση των Μ.Π.Ε. και των Περιβαλλοντικών Όρων (Π.Ο.) εξαιτίας της έλλειψης ουσιαστικού ελέγχου της τήρησης των Π.Ο. του έργου ή της ορθής εφαρμογής των. Ακούγεται μέσα στα τεχνικά γραφεία η φράση "... έλα μωρέ δεν πειράζει γράφτο έτσι και εμείς θα κάνουμε αυτό τελικά...".

Τα προαναφερθέντα καθώς και η πλήρης άγνοια ύπαρξης της ειδικότητας του περιβαλλοντολόγου οδήγησαν στην δυσπιστία απέναντι στην χρησιμότητα των Μ.Π.Ε. αλλά και της ειδικότητας του Περιβαλλοντολόγου που σαφώς δεν περιορίζεται στην σύνταξη τέτοιων μελετών.

Τόσο κατά την διάρκεια της παρακολούθησης του ΔΠΜΣ " Επιστήμη και Τεχνολογία Υδατικών Πόρων" του Ε.Μ.Π., όσο και κατά την εργασία μου σε τεχνική εταιρία, η οποία αναλάμβανε και την εκπόνηση των περιβαλλοντικών μελετών μαζί με τις υπόλοιπες για κάθε έργο, αποκόμισα αυτή την δυσπιστία για την χρησιμότητα και την αξία του Περιβαλλοντολόγου όσο και την απαξίωση τόσο του μαθήματος των Μ.Π.Ε. όσο και του θεσμού των Μ.Π.Ε. στους μηχανικούς που ήταν γύρω μου (με ελάχιστες φωτεινές εξαιρέσεις).

Σχετικά με την δυσπιστία απέναντι στους Περιβαλλοντολόγους και επειδή ήμουν ένας από τους δύο (ο άλλος είναι ο συνάδελφος και φίλος Π. Τριδίμας) που έγιναν δεκτοί στο συγκεκριμένο πρόγραμμα του Πολυτεχνείου κατά το πρώτο έτος της λειτουργίας του χαρακτηριστική ήταν η φράση "... εάν τα καταφέρετε εσείς τότε θα κάνουμε και του χρόνου δεκτούς στο πρόγραμμα Περιβαλλοντολόγους..." ή το "φόρτωμα" με ανούσια προπτυχιακά μαθήματα (ολοκληρώματα, αριθμητική ανάλυση) που ουδμία χρησιμότητα είχαν στο πρόγραμμα σπουδών του μεταπτυχιακού.

To: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Όσον αφορά για τα προβλήματα που αναφέρουν και άλλοι συνάδελφοι σχετικά με το περιεχόμενο των Μ.Π.Ε. που κατατίθενται στις υπηρεσίες (γενικές αναφορές κ.α.), αναφέρω στην συνέχεια τους κύριους παράγοντες οι οποίοι δεν επιτρέπουν, υπό τις ισχύουσες συνθήκες, την σημαντική βελτίωση των μελετών:

Οι ιδιαίτερα χαμηλές τιμές της αγοράς, όχι μόνο για ιδιωτικά έργα αλλά και για αυτά του δημοσίου είναι σημαντικότερος παράγοντας που δεν επιτρέπει την συνεργασία με άλλους επιστήμονες για την σύνταξη μιας ολοκληρωμένης μελέτης.

Οι περιορισμένες αμοιβές, όπως έχω ήδη αναφέρει, είναι απόρροια του αθέμιτου ανταγωνισμού από μηχανικούς κύρια οι οποίοι αναλαμβάνουν και την Μ.Π.Ε. του έργου με ελάχιστη αύξηση της αμοιβής τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι πρότινος μια από τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας ανέθετε τις μελέτες για τις νέες κεραιές σε ιδιωτικό τεχνικό γραφείο (χωρίς περιβαλλοντολόγο ή άλλη σχετική ειδικότητα) το οποίο αναλάμβανε και τις περιβαλλοντικές με αμοιβή για αυτές 700€ την μία. Όπως καταλαβαίνεται στην τάξη αυτή τιμών δεν μπορεί ένας περιβαλλοντολόγος όχι να παρουσιάσει μια ολοκληρωμένη μελέτη αλλά καν να επιζηήσει! Άλλωστε το κόστος της μελέτης δεν περιορίζεται στα στοιχεία που χρειάζονται και τα αναλώσιμα για την σύνταξή της, αλλά και στην παρακολούθηση της μελέτης μετά την υποβολή της και την συνεννόηση με τις διάφορες δημόσιες υπηρεσίες (με αποτέλεσμα τον πλουτισμό του ΟΤΕ).

Η απαξίωση των Μ.Π.Ε. στα μάτια των μηχανικών έχει ως αποτέλεσμα η τεχνική περιγραφή του έργου για μια Μ.Π.Ε. να αντιμετωπίζεται ούτε λίγο ούτε πολύ ως "αγγαρεία" και συνεπώς να είναι περιορισμένη στα βασικά. Δεν είναι λίγες οι φορές που ένας Περιβαλλοντολόγος αναγκάζεται να συμπληρώσει, με τις περιορισμένες γνώσεις του, την τεχνική περιγραφή που του παραδόθηκε ώστε αυτή να γίνει πιο πλήρης.

Η απαξίωση των Μ.Π.Ε. έχει ως αποτέλεσμα να αποτελεί την τελευταία από τις μελέτες που θα πρέπει να συνοδεύουν ένα έργο (πολλές φορές το έργο είναι ήδη έτοιμο σαν μελέτες) με αποτέλεσμα την άσκηση πίεσης, από τους εργοδότες, για συντόμευση των διαδικασιών λήψης των Περιβαλλοντικών Όρων (Π.Ο.) ώστε το έργο να κατασκευαστεί όσο το δυνατόν πιο γρήγορα. Επίσης συνήθης είναι η απαίτηση να μην αλλάξει το σχεδιασμένο έργο από τους Π.Ο. αφού αυτό έχει ήδη σχεδιαστεί και οποιαδήποτε αλλαγή σημαίνει διόρθωση των άλλων μελετών και επιπλέον χρόνο και έξοδα, περιπτώ να αναφέρω ότι αν συμβεί κάτι τέτοιο αυτό χρεώνεται σαν αποτυχία του συγκεκριμένου επαγγελματία που εκπόνησε τις περιβαλλοντικές μελέτες. Το παραπάνω γεγονός είναι αντίθετο με το πνεύμα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Πιστεύω ότι για να αντιστραφεί το κλίμα θα πρέπει σε συνδυασμό και με την ευκαιρία του νέου νομοθετικού πλαισίου για το περιβάλλον πρέπει:

- Να οργανωθούν καλύτερα και να στελεχωθούν οι συναρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες ώστε να διαθέτουν υπαλλήλους γνώστες του αντικείμενου και των διαδικασιών που απαιτούνται, καθώς και να υιοθετηθεί μια κοινή διαδικασία σε όλες τις νομαρχίες και περιφέρειες της χώρας πράγμα που σήμερα δεν συμβαίνει. Παράλληλα οι δημόσιες υπηρεσίες θα πρέπει να οργανωθούν και έχουν βάσεις δεδομένων με τα απαραίτητα στοιχεία τα οποία κατά περίπτωση χρειάζονται για την σύνταξη μιας ολοκληρωμένης μελέτης.
- Να καθοριστούν οι αμοιβές των μελετών ή ο τρόπος καθορισμού τους ώστε να μην υπάρχουν ή τουλάχιστον να περιοριστούν τα "χτυπήματα κάτω από την μέση" αλλά και να δοθεί η δυνατότητα αγοράς εξειδικευμένων προγραμμάτων που χρειάζονται (π.χ. GIS, μοντέλα ηχορύπανσης, διασποράς αέριων και υγρών ρύπων κ.α.) αλλά και συνεργασίας και άλλων επιστημόνων στα πλαίσια των μελετών.
- Να υπάρξει έλεγχος για την εφαρμογή των Π.Ο. στα έργα και τις δραστηριότητες.

Το θέμα των Μ.Π.Ε. και του πως πρέπει αυτές να εκπονούνται δεν κλείνει εύκολα και είναι ιδιαίτερα σημαντικό μιας και ολοένα και περισσότεροι συνάδελφοι ασχολούνται με αυτές. Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για το χρόνο που διαθέσατε για να διαβάσετε τις σκέψεις μου.

Στις 29 Νοεμβρίου ένα πρωτοφανές γεγονός πρωτοστάτησε στα νέα της ημέρας:

Ένα ποντίκι αφού πάλεψε ηρωικά με μια γάτα... την νίκησε! Η είδηση έκανε το γύρο του κόσμου ως αξιοσημείωτο γεγονός. Αυτό βέβαια που είναι αξιοθαύμαστο είναι η παντελής έλλειψη αναφοράς στις οικολογικές προεκτάσεις που έχει το εν λόγω γεγονός. Αν άρχισαν οι ποντικοί να νικούν τις γάτες φανταστείτε τη διαταραχή στην οικολογική ισορροπία του πλανήτη μας... Πολύ σύντομα φαντάζομαι θα ακούσουμε ειδήσεις όπως "γάτα δάγκωσε σκύλο" και "πρόβατο έφαγε λύκο"!?!

Φώτης Κουρμούσης